

převísle výhony), velikostí, tvarem a barvou květů (květy až 12 cm dl., jednoduché, poloplňné i plně, hladké, zvlněné až zkadeřené, bílé, jednobarevné ve velkém množství odstínů červených, fialových a modrých, dvoubarevné různě skvrnitě nebo s odlišným ústím a žilnatinou). Některé kultivary jsou odolné k větrnému a deštivému počasí. Základní skupiny kultivarů: cv. Multiflora nana compacta, cv. Compacta nana, cv. Grandiflora nana, cv. Grandiflora fimbriata nana, cv. Grandiflora superbissima, cv. Pendula. Petúnie se vysazují pro výzdobu oken, balkonů, teras, na veřejných prostranstvích i na záhonech a v okrasných květinových nádobách. Jsou teplomilné, vyžadují humózní zeminu a slunné stanoviště. Zplaňují jen vzácně a přechodně.

Poznámka 1:*) Vzácně se jako letnička pěstuje *Salpiglossis sinuata* RUTZ et PAVÓN Syst. Veg. Pl. Peruv. 163, 1798 – jazykva chobotnatá. Jsou to jednoleté byliny s lep-kavými žláznatými chlupy. Lodyha 50–80 cm vys., přímá, větvená, žláznatě chlupatá. Dolní listy laločnaté, řapíkaté,

horní čárkovitě kopinaté, přisedlé. Květy jednotlivé, ± pravidelné; kalich pohárkovitý, 5cípý; koruna šir. nálevkovitá, až 6,5 cm v průměru, různých barev (základní bílá, růžově fialová, žlutá, uvnitř s tmavší žilnatinou). Tobolky se 2 chlopněmi, uzavřené v kalichu; semena menší než 1 mm, hnědá. VI–VIII. Tf.

Původní v Jižní Americe, pěstuje se pro ozdobné pestré květy na okrajových rabatech nebo též k řezu. Rostliny nesnášejí přemokření, vyžadují výslunnou polohu a sušší propustnou půdu. Mohou být předpěstovány nebo vysévány přímo.

Lit.: D'ARCY W. G. (1979): A preliminary synopsis of *Salpiglossis* and other *Ceastrae* (Solanaceae). Ann. Missouri Bot. Gard. 65:698–724. – HUNZIKER A. T. et SUBILS R. (1979): *Salpiglossis*, *Leptoglossis* and *Reyesia* (Solanaceae): a synoptical survey. Bot. Mus. Leaflet. Harvard Univ. 27:1–43.

Poznámka 2:*) Jako okrasná letnička se pěstuje rod *Schizanthus* RUTZ et PAVÓN (klanokvět) původem z Jižní Ameriky (Chile). Je význačný zygomorfní korunou s 5 nestejnými cípy tvořícími 2 pysky, horní 3kláný, dolní dvoulaločný. V kultuře je hlavně *S. × wisetonensis* LÖW, vzniklý křížením *S. pinnatus* RUTZ et PAVÓN, *S. grahamii* GILL, popř. dalších druhů s květy různých barev, nejčastěji růžových a fialových, často se skvrnami jiných barev. VI–VIII.

140. *Buddlejaceae* K. WILHELM – budlejovité ***)

Lit.: LEEUWENBERG A. J. M. (1979): The Loganiaceae of Africa XVIII. *Buddleja* L. II. Revision of the African and Asiatic species. Wageningen (Belmontia 10, 1979). – CARLQUIST S. (1997): Wood anatomy of *Buddlejaceae*. Aliso 15:41–56.

Keře, vz. stromy i byliny, s chlupy zpravidla hvězdovitými či stromečkovitými. Listy vstřícné nebo střídavé, jednoduché, s palisty. Květy oboupohlavné, 4četné; kališní lístky srostlé; korunní lístky srostlé v trubku a límečkovitě rozšířený lem rozdělený ve 4 laloky; tyčinky 4, přirostlé nitkami ke korunní trubce, alternující s korunními laloky; prašníky pukající podélnou štěrbinou; semeník svrchní, dvou-pouzdrý, s četnými vajíčky; placentace axilární, čnělka 1, blizna dvoulaločná. Plod tobolka pukající chlopněmi. Semena se 2 postranními křídly, s endospermem. – Asi 10 rodů (ca 150 druhů), převážně v tropech a subtropích; druhově nejbohatším rodem je *Buddleja*, jejíž některé druhy jsou běžně pěstovány a zplaňují v mírném pásu.

1. *Buddleja* L. – budleja (komule)

Buddleja LINNAEUS Sp. Pl. 112, 1753.

Lit.: RODIONENKO G. I. (1962): *Buddleia* L. In: SOKOLOV S. J. [red.], *Derevja i kustarniki SSSR* 6:9–16. Moskva et Leningrad.

Opadavé nebo vždyzelené keře, vz. menší stromy nebo byliny. Kořeny bohatě větvené, nepřilíh hluboké. Větve ± 4hranné, pupeny špičaté, zpravidla se 2 vstřícnými vnějšími šupinami. Listy krátce řapíkaté, celokrajné nebo pilovitě zubaté. Květy v hroznovitých květenstvích na koncích letorostů nebo v úžlabních kulovitých svazečcích na loňských větvích, fialové, růžové, karmínové nebo bílé, často vonné; listeny velké, listům podobné. Kalich ± zvonkovitý; koruna řepicovitá, korunní trubka přímá nebo mírně prohnutá, z kalicha nápadně vyčnívající, delší než plochý lem korunní trubky; tyčinky 4, kratší než korunní trubka. Tobolky otevírající se 2 chlopněmi. Semena velmi drobná, křídlatá. – Asi 100–150 druhů v tropech, subtropích, řidčeji v mírném pásu Ameriky, Asie a j. Afriky.

- 1a Listy vstřícné; květy v dlouhých hroznovitých květenstvích na letorostech; větve šikmo vzhůru vyrůstající ..... 1. *B. davidii*
 b Listy střídavé; květy v drobných kulovitých, úžlabních květenstvích po celé délce loňských větví; větve obloukovitě dolů ohnuté ..... 2. *B. alternifolia*

*) Zpracoval P. Tomšovic

***) Zpracovala A. Skalická